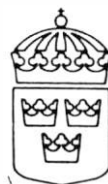

Motion till riksdagen

1985/86:553

Lars Werner m. fl. (vpk)

Statlig garanti för anordnande av olympiska vinterspel i Sverige år 1992 (prop. 1985/86:104)

Mot.
1985/86
553–554

Regeringen föreslår i proposition 1985/86:104 att staten skall ikläda sig statsgaranti i syfte att täcka eventuella förluster i ett utgiftsprogram om 1 290 milj. kr. i prisläget januari 1985, för genomförande av olympiska vinterspel i Falun och Åre 1992.

Vpk har tidigare intagit en mycket restriktiv hållning till mastodontarrangemang av den typ som olympiska spel utvecklats till. I vpk:s motion från den allmänna motionstiden anfördes följande:

Vpk är för ett internationellt idrottsutbyte. Målsättningen att världens ungdom skall mötas i tävlingar, där det sociala och kulturella utbytet är minst lika viktigt som idrottsutövandet är något eftersträfvansvärt. Tyvärr har de stora internationella idrottsevenemangen blivit alltmer kommersiella jippon än idrottsutövning.

Falun och Åre kämpar nu med alla medel för att få Vinter-OS 1992. I boken "Sponsring, en lönsam marknadsinvestering" av RF:s informationschef omtalas att stiftelsen bakom OS i Falun och Åre satsar 150 000 kr. på var och en av de nittio ledamöterna i Internationella olympiska kommittén (IOK). Författaren kallar det ett oblygt utförsök. Det är uttryck för ett fjäskande och en underdånighet inför en galenskap. Det är något som inte är utvecklande för idrotten och den idrottande ungdomen.

Svensk idrottsungdom skall självklart delta i internationellt idrottsutbyte. Riksdagen bör uttala som sin mening att internationellt idrottsutbyte arrangerat i Sverige måste utgå från att i största möjliga utsträckning använda redan befintliga anläggningar. Några anläggningar för "engångsbruk" kan inte accepteras, ej heller anläggningar som är överdimensionerade för normalt bruk. Finansieringen av internationella idrottstävlingar bör vara sådan att den inte drabbar skattebetalarna i efterhand. Enbart TV-intäkter räcker inte för att garantera att ett "spel" går ihop. Riksdagen bör även uttala att idrottsarrangemangen och idrotten över huvud taget måste avkommerzialiseras. Detta innebär att Sverige inte skall ställa upp som arrangör till idrottsutbyte som till stor del är kommersiella reklamjippon.

Vinter-OS i Falun och Åre – ekonomiskt riskprojekt

I de planer som framläggs för ett vinter-OS i Falun och Åre finns en del tveksamma punkter från idrottslig och från skattebetalarnas utgångspunkt.

- Det behövs stora investeringar i nya anläggningar, främst i Falun.
- Flera av de anläggningar som skall uppföras är för engångsbruk eller om de skall brukas efter OS kommer de att förorsaka kommunerna stora driftkostnader. Dessutom är anläggningarna klart överdimensionerade för s. k. normalt användande.

- TV-intäkterna skall svara för huvudparten av finansieringen av OS. Osäkerheten om framtidens TV-intäkter är stor och kan lika snabbt förändras som oljepris och dollarkurs gjort det senaste året.
- Indirekta kostnader och följdkostnader i samband med ett olympiskt spel drabbar kommunernas skattebetalare. OS-budgeten omfattar enbart de direkta inkomsterna och utgifterna för OS-tävlingarna 1992.
- Bakgrunden är att STORA näringslivsintressen drivit fram ett OS i Falun och Åre. Näringsliv och turistintressen vill få "goodwill" av olympiska spel på idrottens bekostnad. De kommersiella TV-intressena kan även befaras styra arrangemangen åt fel håll sett ur idrottens synvinkel.

OS-motstånd i Falun

I Falun finns ett omfattande motstånd till en OS-satsning. Motståndarna till OS är inte idrottsfientliga – tvärtom. Däremot anser de att det borde räcka med att Falun är arrangör av Svenska Skidspelen varje år och ett och annat skid-VM, vilket är väl anpassat till kommunens storlek, resurser och publikunderlag.

OS-motståndarna pekar även på att en satsning på ett OS inte är det bästa sättet att stödja idrott åt alla. Det är dyrt att arrangera OS för att de enormt elitidrottsintresserade skall få sitt lystmäte, medan lokala föreningar och anläggningar möter ett ljust intresse.

Problem uppstår när en förhållandevis liten kommun skall arrangera huvudparten av ett OS. Skolor måste stängas under lång tid. Service hotas därför att kommunen måste ägna resurser åt frågor som uppstår i samband med OS. Trafiksvårigheter kring både ett för-OS och OS är andra olagenheter när en liten kommun invaderas av OS-deltagare och publik.

Kommunernas ekonomi ger inget svängrum. I stället lever kommunerna med svångrem, bl. a. Falun. De direkta och indirekta kostnaderna för OS riskerar att belasta kommunerna avsevärt.

Krav på folkomröstning har förts fram i Falun. Uppfattningen om OS i Falun går tvärs igenom partigränserna. Stödet för en folkomröstning åskådliggör att arrangemang av OS-storlek i en liten kommun är mycket diskutabelt, ja helt felaktigt.

Vpk och idrotten

Vpk:s syn på idrotten och dess roll i samhället har förts fram tidigare.

Idrotten är en del av den mänskliga kulturen, och miljontals svenskar idrottar i någon form. Idrottsrörelsen är en rörelse på massbasis. Den har en betydelsefull social funktion, den skapar möjligheter till samvaro, gemenskap, kamratskap och vänskap. Den befordrar folkhälsan, och den har också haft betydelse för att dämpa klassamhällets utslagningsmekanismer.

Den organiserade tävlingsidrotten är ett viktigt inslag. Ur massrörelsen har högklassig tävlingsidrott vuxit fram. Denna har massrörelsen som sin förutsättning, och tävlingsidrotten ger massrörelsen dess stimulans. Det finns ett klart samband mellan idrottsklubbarnas framgång och deras förmåga att bedriva en bred verksamhet, inte minst bland barn och ungdom.

Tyvärr står vissa publika och för massmedierna intressanta idrotters elitutövare i allt större motsättning till massrörelsens villkor, ideal och sociala funktioner. Dessa elitidrottsmäns ställning inom idrotten främjar elitistiska föreställningar. De sätter pengarna i centrum som viktigare än kamratskap och gemenskap. Kommersialiseringen av idrotten kan bli dess dödgrävare som demokratisk massrörelse.

Enda sättet att minska kommersialiseringen inom idrotten är att den organiserade idrotten ges ett rikligt samhällsstöd, bl. a. bör tipsmedlen – efter avdrag för vinster och omkostnader – oavkortat gå till idrotten. Tipsmedlen skulle kunna användas till bidrag, så att kommunerna kunde uppföra idrottsanläggningar, till stöd för småklubbar, kvinnoidrott och handikappidrotten. Även stöd till elitidrott bör utgå för att motverka kommersialismen, bl. a. genom att förbättra möjligheterna för utbildning och inrättande av någon form av idrottsstipendier.

Vpk:s negativa syn på OS-jippon och andra kommersiella s. k. idrottstävlingar är alltså inte idrottsfientligt, utan är i stället omsorg om den positiva roll idrotten kan spela i ett samhälle.

Olympiska spel tillbaka till ursprungstanken

Det kan ifrågasättas om det är meningsfullt att fortsätta med olympiska spel i nuvarande form. Det är dags att sätta stopp och återföra spelen till ursprungstanken om en idrotts- och kulturfest för folkens försoning och internationell "förbrödring". Den olympiska tanken borde i dag präglas av fredstanken, för en värld i fred. Därmed skulle olympiska spel i framtiden bryta utvecklingen mot de alltmer hysteriska nationalistiska yttringarna och även befria oss från de kommersiella intressen som snedvrider den olympiska ursprungstanken.

Vpk anser att Sverige skall vara arrangör för olympiska spel, men då med nya utgångspunkter, nämligen att man för tillbaka OS till ursprungstanken. Det nya är att finna organisatoriska former, så att inte bara stormakter i framtiden kan arrangera tävlingar.

Två alternativ kan tänkas: Olympiska spelen permanentas till en plats, där deltagande nationer bidrar till spelens ekonomi. En nation är arrangör (i vissa fall flera nationer) och redan befintliga anläggningar utnyttjas, samtidigt som spelen genomförs under en längre tidsperiod.

Vpk föreslår därför att regeringen tillsammans med idrottsrörelsen arbetar för en sådan inriktning av framtida olympiska spel. Samtidigt kan vi konstatera att det föreslagna vinter-OS i Falun och Åre inte motsvarar rimliga krav på hur ursprungstanken med olympiska spel skall uppfyllas. I stället framförs värdet för turism, liksom för näringsliv och "svensk goodwill" som det centrala med olympiska spel.

Nej till ekonomisk garanti

Den av regeringen föreslagna garantin för ett vinter-OS är en högriskgaranti. Förutom att det idrottsliga värdet kan ifrågasättas bör utifrån de många osäkerhetsfaktorerna riksdagen avslå förslaget att staten skall ikläda sig ekonomiska garantier för ett olympiskt vinterspel i Falun och Åre 1992.

Med hänvisning till det anförda föreslås

1. att riksdagen avslår proposition 1985/86:104 om statlig garanti för anordnande av olympiska vinterspel i Sverige 1992.
2. att riksdagen som sin mening ger till känna att regeringen tillsammans med idrottsrörelsen bör arbeta för olympiska spel utifrån ursprungsidéerna enligt vad i motionen anförts.

Stockholm den 17 april 1986

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)

Tore Claeson (vpk)